

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҔЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтээһиннэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ СР правительствотын делегациятын састаабыгар киирэн, улууспут баһылыга А.П. Атласов, Арбын баһылыга Н.А. Соловьев, Искра, Үөдэй дьаһалталарын уонна «Намкоммунтеплогерго» ААТ бэрэстэбиитэллэрэ энергияны кэмчилээһингэ Таттарстан ытар үлэтин билсэн кэлилэр.

***

Тупсары конкурсулар кыттарга 10 нэһилиэк сайаапка киллэрбит. Инженернэй тутуулары ытыгыга (э/уот ситимэ) 9 нэһилиэк сайаапка бөлөмнө сылдьар. «Үтүө дьыала» программанан улууска 9 объект тутулуута биһиргэммит. Олорго 42 мөл. 800 тыһ. солк. үп көрүллэрэ быһаарыллыбыт.

***

Улуустаабы ИДьО коллектива «Аһымал» эстафетанын чэрчитинэн 6 элбэх оҕолоох ыалга материалнай көмөнү оҕорбут. Эстафетаны МФЦ коллектива тутта.

***

Ааспыт нэдиэлэҕэ улууспуттар XII-с предметнэй олимпиада ытылынна, онно 10 улуус оскуолаларын үөрэнээччилэрэ кэлэн күрэхтэстилэр. Биһиги улууспуттан 92 үөрэнээчи кытынна, түмүк кэлэр ый сабаланытыгар тахсыаҕа.

***

Бу ый 17, 18 күннэригэр Хатырыкка улууспут нэһиликтэриттэн 60 ыччат мустан, 6 хамаандаҕа арахсан «Мин - баһылыкпын» диэн дьыалабыай оонньууга талан ылыбыт нэһиликтэрин социальнай-экономическай сайдыы программатын бырайыагын оҕорон көмүскээтилэр. Манна Түбэ нэһилигин талбыт хамаанда бастаата.

***

Кулун тутар 17 күнүгэр 1 Хомуустаахха ат сүүрдүүтэ тэрилинэ. Онно түөрт нэһилиэк хамаандалара күрэхтэстилэр. Манна Үөдэй хамаандата бастаан, бу ый 25 күнүгэр Дьокуускайга киирэн улууспут чииһин көмүскүүбэ.

Бэлиэтэнэ И. ИВАНОВ

Ааҕааччыга информация

Кулун тутар 15 күнүгэр бүтүүн Россия үрдүнэн өгөнөн туһанааччылар бырааптарын көмүскүүр күн бэлиэтэнэр. Бу күн

БЫРААПКЫНАН ТУҢАН

чэрчитинэн респотребнадзор, Намнаабы киин библиотека быраап информациятын салаатын үлэһиттэрэ уонна общественной тэрилтэ буолан, оскуолаларга, үрдүк, орто үөрэх кыһаларыгар сырдаты үлэтин, кылаас чаастарын ытыахтаахтарын иһитиннэрдилэр.

Ол курдук кулун тутар 16 күнүгэр Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека быраап инфор-

Бэлиэ түгэн

ТИМИР КӨЛӨЛӨР КҮРЭСТЭРЭ

Кулун тутар 18 күнүгэр Хамаатта нэһилиэгэр ОДБКХ үтүөлээх үлэһитэ, бэтэрээн суоппар С.Е. Балаганскай аатын үйэтитэр сыаллаах «Уаз-экстрим» күрэх ытылынна.

Күрэх 5 түһүмэтинэн буолла. Күргүөмнээх, тыһаанынаах күрэхтэһии, киирсии кэнниттэн кыайылаахтар биллинилэр: мугутуур кыайылаабынан супер-экстримгэ көһө сылдьар кубоги инжекторнай мотуордаах «Манчаары» экипаж (Мөңгэ Хагалас улууһа), онтон карбюраторнайга 1 м. «СССР» экипаж (Нам улууһа) буоллулар.

Кыайылаахтар анал бириистэринэн, сертификаттарынан наһараадаланылар.

Бэйэ информ.

Иллэн кэм кылаакка тэн

Халлаан сылһыйан, дьон салгыны сии таарыйа, ханна эрэ баран күүлэйдиин баһарар. Ордук өрөбүл күннэргэ. Ол эрэри улуус киинигэр киһи дьэ кэргэнинэн сынһанар сирэ, хомойуох иһин, суох.

Ааспыт өрөбүллэргэ Модука олус үчүгэй сиргэ сылдьан кэлибит. Ол — «Модут-парк». Хаартан—муустан таһылан: чо-

бээн иһэрин бэлиэтэтим. Маны тэнэ эриэккэс, сиздэрэй тутуллаах муус оҕоһуктар паарканы олус кизгэтэллэр.

Хорчуопка хас хардыы айы тардыллыбыт. Ас-үөл: утах, шашлык, сахардаах баата, итии үттээх чэй, бурдук ас арааһа хото атылланна. Сибииһэй салгыһна ыһаммыт эт миннигэс сыта дьону—сэргэни умсугута ыһырда. Сылаас кафе, ураһа бааллар.

тынан билэбит. Төгүрүк сыл, ордук кыһынны ыйдарга республика, дойду араас куораттарыгар улахан таһымнаах муус, хаар оҕоһук күрүбэр кыттан дьэ кэргэнин, улуһун, республикатын аатын өрүү үрдүктүк ааттар. Бу да сырыыга, паарка эрдэ арыллыабын, муус, хаар оҕоһук куонкуруһугар кыттан тардыллыбыттарын эттэ. Бу күн Модут нэһилигин баһылыга, улуус баһылыгын солбуйааччыта кэ-

тыгар тонмотубут. Дьэтигэр төннүмэри ытаабыт—соҕообут да баар буолуохтаах. Оҕо-аймаҕы тэнэ улахан дьон, итиэнэ аҕам саастаахтар хас биридди аттракционга хатааһылаан, сыры кэрийэ сылдьан боруобалаан көрдүлэр. Ол курдук, дьонно ордук сөбүлэппит, мыраан тэллээбэр тэлгэммит уһун сыртан эбээлэр сырылы сылдьаларын көрөн сөхтүм. Хорсуннарын, харса суохтарын көр!

Пааркаҕа дьон элбэх. Манна баар үөрбүт харах, оҕо-аймах чаһаар күлүүтэ, итиэнэ биһиэ-

ХААР-МУУС ТҮҢҮЛГЭТИГЭР

чуллан, дьапталдаланан, тэлгэ-нөн быйыл үһүс төгүлүн, паарка сааскы ылааны күннэри көрсө арылынна. Манна ханкылаахын, сыртан сырылаахын, атынан, буранынан, квадроцикльнан хатааһылаахын, хачыаллаахын сөп.

Паарка тас көстүүтэ, ис оҕоһуута урукку сыллардааҕар биллэ түспүбүт. Оонньуу аттракционнар ахсааннара сыл айы эл-

Киһи эрэ барыта массыаната суох, баһарбыт эрэ бары ыраата, атын улуустарга кыайан барбат. Онон бэйэбит улууспуттар тэриллибитэ олус табыгастаах. Паарка тэрийээччилэрэ — Модут олохтоохторо Аргуновтар дьэ кэргэн. Аҕа баһылык Василий Артемьевич дьонго - сэргэ туһаайан хойутаан арыллыбыттарын иһин бырастыгы ыналарга көрдөстө. Кинини биһиги дэгиттэр талааннаах уус быһы-

лэн эбэрдэлээбиттэрэ, махтаммытара дьон сынһанарыгар, дьэ кэргэнинэн иллэн кэммин атаарарыгар суолта биэрэллэр көһүннэ. Инникитин даҕаны улууска манньк пааркалар элбиллэригэр эрэл үөскээтэ.

Пааркаҕа кирири уонна араас аралдытар өңө сыналарга удамыр. Онон дуоһуйа, үөрэ-көтө сынһаммыт элбэх буолуохтаах. Халлаан сылаас, тыала суох буолан, 2 чаас уста-

хэ, сахаларга, эрэ биллэр саас кэлбитин ураты сылаас, эриэккэс тыһына.

Онон паарка барыбытыгар саас бырааһынныгы, ойор-төбөр оҕо, тэбэнэттэх эдэр сааһы, үрдүк үөрүүнү бэлэхтээтэ. Оҕолоргутун, сизтэттигин кытта манньк үчүгэй, сааскы ылааны күннэргэ Модут-пааркаҕа баран сынһанын.

Лена НОГОВИЦЫНА

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

СААСКЫ ЭНГСИЭЛИГЭ

Кулун тутар 11-12 күннэригэр улуус уонна кик-боксинг республикатааҕы федерациятын тэрийиилэринэн оҕолорго «Сааскы Энгсиэли» күрэхтэһии буолан ааспыта.

СР бастыыр иһин күрэхтэһиигэ кинилэр «фулл-контакт с лоу-киком» көрүнгэ киристилэр. Дьаангытан, Ньюраттан, Бүлүүттэн, Дьокуускайтан, Намтан барыта 84 кытатчы кэлэн күрэхтэстэ.

Нам оҕолоро манньк көрдөрүүлэри ситистилэр. 42 кг диэри Тит Босиков маннайгы, Ньюргун Габышев үһүс, 45 кг диэри Айтал

Гуляев маннайгы, Владимир Попов иккис миэстэлэри ылылар. Кыргызтарга 52 кг диэри маннайгы миэстэни Наталья Москвитина ситистэ.

Бу улахан күрэхтэһиигэ улуус нэһиликтэрин баһылыктара, Үөдэй, Хатырык, Партизан орто оскуолатын директордара, улуус мунһабын бэрэссэдээтэлэ И.Р. Попов, социальнай харалта управлениетын начальнига Н.Г. Парников, «Якутоптторг», «Сахабулт», «Копиртехсервис», «Энгсиэли-такси» у.о.д.а. көмөлөстүлэр.

Бэйэ информ.

Аксия ТАТАРИНОВА

Профсоюзтар олохторуттан

Кулун тутар 15 күнүгэр Мэңэ Хагалас улууһун Хотун Төһүлү нэһилиэгэр культура үлэһиттэрин идэлээх соһун тэрийиитинэн культура эйгэтигэр үлэһиттэр ыччакка аналлаах «QUIZ» («КВИЗ») интеллектуальной оонньуу ытытылынна. Биһиги улууспутугтан Намнаабы оҕо искусствотын оскуолатын хореограба, улуустаабы ыччат сэбиэтин председателэ Алексей Дьячковская, улуустаабы библиотека библиограба Сардана Ушницкая, Аппааны «Чороон» культура киинин методиһа Степан Находкин, Көбөкөн П.П. Ядрихинская — Бэдьээл аатынан культура киинин директора Илларион Пестерев, «Энсиэли» хаһыат редакциятын корреспондента Анна Созонова кыттан кэллилэр.

Күн бастакы ангарыгар «Культура уонна СМИ профсоюзун ыччата үлэһэ-хамнаска» дьон төгүрүк остуол буолла. Сыала-сорууга: уопут атастатыгы, билии-көрүү, үлэһити, ыччат политикатын туһунан кэпсэтиһии. Сүрүн иһитиннэрини СР культуратын үлэһиттэрин профсоюзун председателин солбуйааччы, реском ыччат сэбиэтин куратора В.Г. Михайлова, реском ыччат сэбиэтин председатели Н.А. Птицына оҕордулар. Төгүрүк остуолга бэрт сэргэх, интэриэһинэй, аһаҕас кэпсэтии табыста. Коллективнай доубабарга «Ыччат политика» дьон пуун баар буолуохтаагар, онно ханнык түһүмэхтэр кириэхтэрин сөбүй дьээнэ сүрүн болдомто уурулунна. Кытты-

БИЛИНИ ХАНАТАР ООНЫУУ

ылаахтар бары долгутар ыйыттарыгар сөптөөх хоруйдары иһитилэр. Ол кэнниттэн «Лидер. Молодежь. Профсоюз» психологической хабааннаах оонньуу-тренинг ытытылынна.

Күн иккис ангарыттан күүтүүлээх «QUIZ» интеллектуальной оонньуу садаланна. Уопсайа 5 улуустан мустубут культура араас эйгэтигэр үлэһити-хамны сыйдыар ыччат күөн көрүстэ. Бу оонньуу брейн-рингэ майгыны эрээри, ыйытыгы бэрлибит бириэмэҕэ толкуйдаан баран, хоруйу кумааҕыга суруйабын. Оонньуу 4 түһүмэтинэн ытытылынна. Ыйытыгы тизмэтэ араас эйгэни хабар, холобур, Саха сириин историята, улуустар гербэлэрин, суруйааччылары

мэтириэттэринэн, киинэ кадрин, ырыаны таайы о.д.а.

Бэрт тыҥааһыннаах күрэх кэнниттэн бастакы миэстэни Мэңэ Хагалас, иккинчи Нам, үсүһү Уус Алдан, төрдүһү Таатта, бэсһини Амма улуустара үлэһитинилэр. Онтон хамаандалары түмэр өлгөм астаах остуол тула олон оонньоон-көрүлээн, ылаан-үңкүүлээн, өйдөбүннүк хаартыскага түһэн тарбастыбыт.

Оонньууга араас хабааннаах ыйытыгылар бэрлэннэр, элбэх саганы биллибит, ингэриннибит. Атын улуус ыччатын кытта ыкса билсэн, атах тэпсэн олон сэхэргээн кэлбиһит инники үлэһитигэр төһүү күүс буолуо дьэ эрэнэбит.

А. СОЗОНОВА

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Биллэрин курдук, үүммүт 2017 сыл Россия Экология сылынан биллэриллибитэ. Онон сыл устата ыттар-тэрийэр үлэһитигэр улууспутугар экология боппуруостарыгар сүрүн болдомтону уурабыт эрэйиллэр. Тулалыыр эйгэбитин харыстааһынна санаттан сана ирдэбиллэр тураллар, промышленность сайдыыта, киһи туттар тэриллэрэ, дьарыгы көрүгнэрэ элбиэрэ манна улахан сабыдыллаах буолаллара өйдөнөр.

Өбүгэлэригэр мындыр өйдөрүнэн, олохторун отуруунан айылҕаны — сири-уоту, ууну-хаары эрдэттэн билгэлээн, аар тайгаларын кыылын-сүөлүн, көтөрү-сүүрү харыстаан эйэ-дэмнээхтик бииргэ олон кэллэхтэрэ. Итинник сыһыаннарын олох суруллубатах сокуонугар — сиэргэ-туомна тигэн, көлүөнэттэн көлүөнэҕэ бэрсэн, күн бүгүн эһэлэригэр, эбэлэригэр, аҕаларыгэр, ийэлэригэр ол үгэни эттэригэр-хааннарыгар, сүрэхтэригэр-быардарыгар ингэрэн аҕаллылар. Ону салгыыр, үүнэр көлүөнэҕэ иитэн-буһаран биэрэригэр эрэйиллэр.

Хомойуох иһин, бу өттүнөн барыта эриэ-дэхси буолбатаҕа кэстөр. Оҕолорбутун, сиэннэрибитин айылҕаны кытта алтыһы сиэригэр-туомугар үөрэтибит сорох өттүнэн үрдүнэн-анньанан, тас форматтын эрэ тутуһууга кубулуйда. Чуолаан дьэ эргэн иһигэр аныгы олох хаамытынан сайдыбакка, көрү-нары, түүннэри күүлэйдээһини ордороллор. Төрөппүт хонтуроула сыһаата, телевизор, компьютер нөҕүө олоххо, дьончо-сэргэҕэ, тулалыыр эйгэҕэ хабыр сыһыан олохтоммута кэстөр.

Төрөппүттэр бэйэлэринэн ардыгар мөкү холобурдары биэрэллэр: эр дьон булт болдоһуун тутуспакка браконьердыыр, сиргуюкка сылдьан оҕолор көрөллөрүгэр арыгылыыр, «сири аһатар», «булду сууйар», техниканан сири-уоту алдытар буоллахтарына, ийэлэр сир аһын күөхтүү хомуйан өрүскэлэстэхтэринэ хайдах үтүө санааны олохтуохтарай? «Айылҕабыт баайа бараммат», «баартан бэриһиннэрэбит» дибит, онтон аар тайҕабыт, өрүстэригэр, күөлэригэр итинник сыһыантан сыллата мөлтөөн, айгыраан, бэрсэрэ аҕыйаан иһэр.

Бу барыта бэйэбитигэр тутулуктаах. Олорор бөһүөлэктэригэр, тулалыыр ойуурдарыгэр көтөр-сүүрэр турутугтан, суолбут-иһипит тутсаҕай буоларыттан, түмүгэр, тус бэйэбит доруобуйабыт, өйбүт-санаабыт чөбдигэ быһаччы сибээстээгин өйдүүх кэрингээхпит.

Нэһиликтэргэ, чуолаан улуус киинигэр, сыбаалкаларыгэр турруктарын ылан көрүөбүт. Маны сааһылааһын, ыраастааһын баар да, балаһыаньы тосту тупсубат. Хаарыаннаах ойуурдарыт, сыһыларыгэр бөһүнэн туолаллар, биллэтинэн-көстүбэтинэн бэтэрээ суол кытыгыгэр сүөкэччилэр аҕыйаҕа суохтар.

Бу чэппиэргэ, кулун тутар 23 күнүгэр, «Саха» НКК ханаалыгар 18 чаастан «Аһаҕас эфиргэ» тулалыыр эйгэни харыстааһын, ырааһырды о.д.а. туһунан кэпсэтиэхпит. Онно чопчу этиилэрдээх буоллаххытына, муһаарар өрүттэри туһулаһан актыыбынай кыттыһыны ылааххыт дьэ эрэнэбит.

Бука бары туруннахпытна баар кыһалгалары быһаарыахпыт, олохпутун өссө тупсарыахпыт!

Александр АТЛАСОВ

Кэрэ эйгэтигэр

Кулун тутар 15 күнүгэр А. Шестаков аатынан Намнаабы сыннаан киинигэр Валерий Егоров бириһингэр «Ырыа кустуга-2017» улуустаабы оҕо ырыатын күрэх буолан ааста. Чуопчаара ылыыр оҕо аймаҕы биэр түһүлгэ түмэр, улууска, республикага биэр киһи далааһыннаах күрэх быһытынан биллэр улуустаабы «Ырыа кустуга» куонкурс 17-с төгүлүн ытытылар.

Бу конкурс төрүттээччигин, Саха республикатын үөрэтиитин туйгунун, Учууталлар Учууталларын, «Республикага уус-уран самодеятельность сайдытыгар кылаатын иһин» бэлиэ хаһаайынын, Оҕо айымныларыгар Саха республикатын президеһэ олохтообт бириэмийэ Гран-при хаһаайынын, Нам улууһун Ытык Киһигин Валерий Ефремович Егоровы кытта кэпсэттим:

- Валерий Ефремович, күрэх хайдах саҕаламмытай, сайдан испитэй?

- Бастаан 90-с сылларга Намнаабы начальнай оскуолага директордыр кэммэр хаста да оскуолабыт иһинэн тэрийбиһит. Оччолорго оҕо аһаҕас кэмэ этэ. Күрэхпит сүрүн сыалынан-соругунан оҕолорго аһаҕас ырыаны тарбаты, оҕо ылыыр дьоруун сайыннары буолбута. Төрөппүттэр, оҕолор олус сэргээнэр, 1994 сылтан улуус хабааннаах ыһыппыт. Саҕалыырбытыгар биридүүлээн ылыыр оҕолору кыттынарбыппыт. Олус элбэх оҕо кэлэн соһуптута. Кыттааччылар саха поэтарын тылларыгар бэйэм мелодиябар ылаабыттара.

Оччолорго республикага аан бастакынан фонограммалаах оҕо ырыатын оҕорторбутум. Ырыаларбын диискэҕэ Сергей Акимбетовка, Михаил Перетертовка, Иннокентий Местниковка, Гаврил Мальцевка, кэнники куорат араас студияларыгар уһултарбытым.

Республика таһымыгар хас да сыл улуустарынан, Дьокуускай куоракка А. Кулаковскай аатынан норуоттар довордохууларын дьэтигэр ыһыппыт.

Кэлин сайыннанан кыра оҕолорго анаан бэйэм суруйар буолбутум. Айылҕага тапталы эрэ буолбакка, ийэҕэ-аҕага тапталы, сиэр-майгы, спорт, уол

ЫРЫА КУСТУГАР

оҕо туһунан айымныларбын тарбаппытым. Кыра оҕо бары өттүнэн сайдарыгар туһалаах буоллун дьэ күннээҕи дьарык тизмэлэригэр: дойдуга тапталга, 10-на диэри ахсаанга, сахалыы алфавитка, физкульт мүнүүтэҕэ, оҕо саадын күннээҕи бэрээдэгэр анаабытым. Уксун В. Ушницкай-Сэки, Ю. Потапов-Саргын, Л.М. Полякова, Аскалон Егоров, Макара Жирков хоһоонноругар мелодия айарбын ордоробун.

- Быйылгы күрэх туох уратылаары?

- Улууспут нэһиликтэригэр, Дьокуускай куораттан оҕо аймак мустан бизэ бөлөһүнэн кытынна. Куонкурс сүрүн спонсорунан Нам улууһун үөрэтин управлениетын профсоюзһа (предс. А. Т. Шарапов) буолла.

Ырыаҕа талааннаах оҕолорбутун Саха республикатын культуратын үтүөлээх үлэһитэ Елена Александровна Кутукова председателлээх дьүүлүүр сүбэ сыналаата.

Оҕо саадын иитиллээччилэрин 2 бөлөххө (кыра, орто, улахан, бөлөһүннэр), оскуола үөрэнээччилэрин 3 бөлөххө (1-2, 3-4, 5-7 кыл.) араардыбыт. Быйылгы күрэх биэр сүрүн ирдэбиллэн ансаамбыллар уонна хор коллективтара кытыннылар. Ханнык баҕар добуһуолу көнүлээтибит. Сыл аайы оҕо интэриэһин тардаары бириһитин элбэтэн иһэбит. Хас бөлөх аайы гран-при, 1, 2, 3-с истиэпэннээх лауреат, 1, 2, 3-с истиэпэннээх дипломант, «Кэскиллээх ырыаһыт», «Кыайыгы дьулуруун иһин», «Ымылаах ырыаһыт», «Чуор куолас»,

«Бастын салайааччы» анал ааттар бэрилиннилэр.

Күрэх олус табылынна. Оҕолор ис сүрэхтэригэр ылаабыттарын төрөппүттэр, тэрийээччилэр олус долгуһа иһитиллэр. Кырачааннар оттомуран, ырыа матыбын, ис хоһоонун арылар хамсанылаах, көстүүмнээх нүөмэрдөр көрдөрдүлэр. Сылын ахсын оҕолор толорор маастарыстыбалара үрдэбитин, тагас сап тутсаҕай көстүүлээх буолан иһэрин бэлиэтибит.

- Түмүк хайдах буолла?

- Барыта 700-чэ оҕо кытынна. Оскуолалартан: Үөдэй, Партизан, Намтан 1, 2 №-дээх, начальнай, оскуола-саад, Хатын Арыы, Таастаах, Түбэ, Көбөкөн, Салбан, Никольскай, Хамаҕатта, Дьокуускай куорат 19 №-дээх; оҕо саадтарыттан: Намтан «Кэскил», «Сулусчаан», «Теремок», «Туллукчаан», «Мичил», «Кыталык», «Ромашка», «Кэнчээри», «Чэчир», «Кустук», Хатын Арыыттан «Сандаара», «Хатынчаана», Хамаҕататтан «Сарыал», Салбантан «Ньургунун», Хатырыктан «Кэскил», Таастааттан «Кэнчээри», Никольскайтан «Веснянка» көхтөөхтүк кытыннылар.

Бөлөх аайы 10-нуу бириис турда, 50 коллектив бэлиэтэннэ.

Түгэнинэн туһанан, спонсордарытыгар, Намнаабы үөрэх үлэһиттэрин профсоюзугар (пр. А.Г. Шарапов), тэрээһингэ көмөлөспүт А. Шестаков аатынан сыннаан киһингэ (дир. А. Парникова) барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Анастасия КОРЯКИНА

Билии - бараммат баай

КЫАЙЫЛААХ - «ДОЛОХОНО» ХАМААНДА

«Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгы бириһингэр «Самый интеллектуальный коллектив села Намцы» аат иһин, НВК «Саха» бырайыагынан «ТОК: Толкуйдаа. Оонньо. Кыай» оонньуу ытытылынна. Оонньууну Н.М. Рыкунов аатынан улуустаабы библиотека, ааҕааччыны кытта үлэ отдела тэрийэн ытта. Сүүмэрдиир оонньууга тэрилтэлэр «Бэдьээл сиэннэрэ» (Олонхо дьэиэтэ) 27 очко, «Долохоно» (НПК оскуола-саада) - 53 очко, «Сулусчаан» д/с - 53 очко, «Кустук» д/с - 22 очко, «Үрдэл» (НУТ) - 36 очко, Сербанан - 44 очко, «Ыллык» (1 №-дээх НСОШ) - 45 очко, «Чаҕылыс» (ННШ) - 40 очко, «Чэчир ситимэ» («Чэчир» д/с) - 37 очко, «Туллукчаан» д/с - 46 очко, «Лидер ЗОЖ» (Намнаабы оҕо реабилитационнай киинэ)

- 42 очко, «Сайдам» (Намнаабы балыһа) - 39 очко ылылар. Кулун тутар 6 күнүгэр финал оонньууга буолан, 3 хамаанда бастыыр иһин киристэ, «Туллукчаан» о/с, «Сулусчаан» о/с, «Долохоно» (НПК оскуола-саада) оонньоотулар. Түмүктүүр кириһигэ «Туллукчаан» о/с 33 очко, «Долохоно» (НПК оскуола-саада) - 39 очко ылан, кыайылаабынан «Долохоно» хамаанда тахсан, «Самый интеллектуальный коллектив села Намцы» ааты сүктүлэр. Финалга тахсыбыт хамаандалар «Дельфин» маҕаһынтан сертификат туттулар. «Ленскэй нэһилиэк» МТ аатыттан кыайылаахтары эвэрдэһэн туран, кааруугун көхтөөх буолун дьэ ыгырабыт.

К.К. ПОПОВА

Улуус дьаһалтатыгар сурук

Быйыл саас эбэбит халанаанна кытылы үчүгөйдик нүөлсүтэрин күүтэбит. Кулун тутар тибиилээх буолар буолла, хаар халыга 37 см. Былырын бу быйдарга тибии типсэтэбэ, эрдэ уулларан, курааннаабытын билэбит. От үүнэр түбэлтэтигэр техникалаах, оттоонунна механизированной биригээдэлэр, халлаан туран биэрдэбинэ, түргэнник оттууллар. Онтон үксэ тракторынан охсон баран пресстиер, тизэйэр тэрилэ суох дьон бытаан. Нэһилиэк кытылга баар ходуһатыгар сүөһүнү-сылгыны киллэрэн тэбистэбэт гына күрүүнү, быһыты эрдэ сабан, ампаардаах ас курдук харыстыыр өй-санаа мөлтөөн, оттуур кэм

ХОДУҤАЛАРЫ БҮТЭЙДИЭХХЭ!

инниттэн сүөһүбүт-сылгыбыт көңүл мэччийэр, тэнгэ оттоһор. Нэһилиэк бүтэйэ диэн анал ааттаах, ону ким дьаһайара сокуонна көрүллүбэтэх, хамнастарыгар кирибэт буоллаба буолуо, эппиэттир киһи суох. Улуус үрдүнэн бу боппурус ыараханлык быһаарыллар. Ону өһүргэнэ-өһүрү барбакка? уонсай сүөһүбүт аһыгар, улуус баһылыгын өттүттэн кытаанах, ирдэбиллээх, көмөлөөх дьаһал наада. Саас буолла, күрүү, быһыт ааннарын, ханна алдыаммыт сирдэрин онгороро мас, сизэрдийэ, остуолба кэрдитин, таһытын

субуотунньук да бэрээдэгинэн бэлэмнээн, сүөһү мэччийэ барыан иннинэ ходуһаны сабарга үлэлиэхтэрин наада. Былыргыны түөспэксэ, сүөһү-сылгы аһын аһырыгытын тутуах боппурус курдук көрөн, улуус дьаһалтата баһылыктарга ирдэбили олохтун наада. Сүөһүнү саллайбыт төбөтүнэн эрэ аахпакка, өлгөм үүтү, эмис эти, дохуоту эрайээр буоллаһытына, ходуһаны сабан, ингэмтилээх элбэх отунан эрэ аһытаахпатытын умнумоухха.

Константин ЕРЕМЕЕВ, Кыһыл Сыыр с.

Кэрэ зйгэтигэр

2012 сылтан култуура уонна искусство колледжын бүтэртит эдэр киһи А.К. Кривогорницын А.Ф.Шестаков аатынан кулуупка народнай театр салайааччытынан үлэли кирибит.

НАМҤА – НАРОДНАЙ ТЕАТР

Адьыах сыл иһигэр народнай театр сатабыллаах режиссер көмөтүнэн, норуот билиинитин ылан кэккэтэ хаҥаата. Ол курдук артыыстара элбээн иһэллэр уонна испэктээкиллэрин толорор маастарыстыбалара үрдээн, 2015 сыллаахха режиссер Алексей Карлович бэйэтэ суруйбут «Сэрии ыар тыына» диэн испэктээкилин республикатааҕы дьүүлүгүр сүбэ иннигэр туруоран, народнай театрын аатын көмүскээбит. Бу - улахан кыайыы. Испэктээкил аҕа дойду сэритин ыар тыынын көрдөрөр. Манна сэрии кэмигэр кыра да алҕас иһин, сорохтору балыырга да түбэһиннэрэн, Халыматааҕы хаайыыга ытыллыбыт дьахталлар ыар дьылҕаларын туһунан көрдөрөр. Ама да ааспытын иһин, дьахталлар, ийэлэр ыарахан олоҕу, атаҕастабылы көрөн ааспыттар. Манна артыыстар ис дууһаларыттан оруолларын толорбуттара киһи уйулҕатын хамсаатар.

Испэктээкилгэ сүрүннээн икки герой, хотун Бернарда уонна хамначчыт дьахтар улахан оруолу оонньууллар. Уордаах Бернарда оруолун Н.И. Хордогосова олус үчүгөйдик биэрдэ. Кини уордайбыт куолаһа биир кэм сыанаҕа сатараан олоһор, кырдык даҕаны, киһи этэ салаһа олоһуох курдук. Хамначчыт оруолун Н.Т. Лукинова табан толордо. Кини сымнаҕас, намчы куолаһа кыһырыбыт Бернарданы уоскутар, киниттэн сылаас салгын илгийэр. Бу испэктээкилгэ режиссер артыыстарын бэркэ табан туруорбут. Артыыстар таҥастара-саптара, кизгэтиги 19-с үйэтээҕи олоҕу толору көрдөрөр.

Бу драманы Нам олохтоохторо көрөн, улахан доһуһууну ылыллар. Испэктээкил киһини толкуйдатар, олоҕу сыаналыыр-га үөрэтэр. Инникитин даҕаны Нам кулуубугар манчык көрдөрүүлэр туруоруллалара буолуо.

Эдэр киһи Алексей Карлович анал үөрөбүтү суох сүрэхтэрин баҕаларынан бу улахан испэктээкиллэргэ кыттан оруолларын сөптөөхтүк биэрэллэрин ситиһи, биллэн турган, улахан үлэни эрийэн эрдэҕэ.

Инники өттүгэр народнай театр былаана улахан. Нэһиликтэринэн, улуустарынан гастроллуурга, оччоҕуна өссө сайдан, көрөөччүлэрин кэрэҕэ күөскэ угуйа туруохтара.

Мин баҕарыам этэ, Алексей Карловичка, народнай театр үлэтин өссө үрдүк таһымна таһаарарыгар, инникитин саха классиктарын үлэлэрин сыанаҕа туруоран Нам олохтоохторун махталын ыларыгар.

З.А. ТИХОЛОВА, Нам

Арба, маны билэҕин дуо?

Бу дьыл тохсунньу 31 күнүгэр 2016 с. муус устар 28 күнүгэр 1104 №-дээх СР Ил Дарханын Ыйааҕын толорор инниттэн «Саха республикатаҕар социальнай өйбүлгэ чачы наадыгар гражданны, оҕолоох дьиз кэргэннэри персонафицированной учуокка туруорууну онорор туһунан» СР правительствотын 86-р №-дээх Дьаһала тахсыбыта. Онон персонафицированной учуоту ытыыга бигэргэммит былаан чэрчитинэн улуус, нэһиликтэр дьаһалталара анал

1 күнүгэр уонна от ыйын 1 күнүгэр) саҥардыллар.

Нэһилиэнньэ бу араҕатын реестргэ киллэри 21 төрүккэ (критерийгэ) олоһуран ытыллар көрүллүбүт. Бу төрүөттэри (критерийдэр) нэһилиэнньэ көмөбө наадыгар араҕатын олохтоох дьаһалтала эппиэттэх үлэһиттэрэ реестргэ сөпкө киллэрэллэригэр методическай көмө оноруу быһыытынан ырытыллан онгоһуллбуттар. Реестргэ СР зоналарынан көрөн нэһилиэнньэ 1 киһитигэр олох-

КЫҤАЛБАЛААХХА КӨМӨЛӨҥӨӨРӨЙ?

комиссиялары тэрийэн үлэ ытан эрэллэр. Бу үлэ СР үлэҕэ уонна социальнай сайдыыга министрствота онорбут былаан-графиктынан ытыллыахтаах. Учуокка ылыны түмүктүүр болдьох нэһилиэнньэ ахсаанынан көрөн быһаарыллыбыт. Былаан-график ирдииринэн «Учет-поселение» диэн формаҕа сибидиэнньэлэри киллэри! 1500 диэри киһилээх муниципальнай тэрээһиннэргэ 09.03.2017 с. диэри, 1500-тан 5000 киһиэхэ диэри нэһилиэнньэлээхтэргэ 15.03.2017 с. диэри, 5000-тан 15 тыһ. диэри нэһилиэнньэлээхтэргэ 29.03.2017 с. диэри түмүктэниэхтээх.

томмут тийинэн олоһу саамай кыра кээмэин саҕа, эбэтэр онтон кыра, биир киһиэхэ тиксиитинэн, кыра дохуоттаахтар кирирэллэр.

Көмөбө олус наадыааччылары учуоттуур реестргэ киллэрэргэ дьиз кэргэн (домохозийство) 21 критерийтэн 10 сүрүн пуун иһинээҕи пуунтан (подпуун) итэҕэһэ суоҕар хабыллар буолуохтаах. Мантан дохуот таһымын көрдөрөр критерийдэртэн биридэригэр, хайаатар да, сөп түбэһиэхтээх. Көмөбө наадыааччылары учуоттуур реестр (испийһэк) ханнык төрүөттэргэ (критерийдэргэ) олоһуран онгоһулларын нэһиликтэр дьаһалталарыгар тийэн олохтоохтор билсэхтэрин наада. Испийһэҕи онорууга сыһааналты таһаарыллыбатын туһугар олохтоох дьаһалтала эппиэттэх үлэһиттэрэ нэһилиэнньэни кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиллэрэ, кыһалҕалаахтары өрүү харах далыгар, болҕомто киинигэр тутан үлэлиллэрэ эрийиллэр.

И. ИВАНОВ

Эрэйдээх этигэс

Аныгы сайдылаах олоххо олоһорбут биир үтүө өрүтэ — атыы-эргиэн дэлэйиитэ. Ханна да хайыс, барыта маҕаһына. Араас күн эгэлгэ быһыылаах, дьүһүннээх дьахтар саҕыннаҕа бөбөгүн аҕалан атыылыыллар. Аны ол атыылыылларыгар биир дьикти усулдуубу баар эбит. Холубура, эргэ саҕыннаахын туттаран баран, эбии төлөөн саныы ылаҕын диэн.

БОЛҔОМТОБУТУН КҮҮҤҮРДҮН!

диэн атыылыыр да буоллаһтарына көңүллэрэ. Ону биһиги билбэккэ эрэ, саҕа саҕыннаах кэттим ди-ди астынабыт.

тахтара дии.

Кэники кэмнэргэ улууспут киинигэр араас талааннаах, норуот маастара буолбут дьоммут ыал ийэлэрин уус-уран оноруктары онгороро үөрэтэр буолдулар. Балар ортолоругар биир эмэ табаар хаачыстыбатын, саҕыннаах норка дуу, хороолук дуу буоларын, саҕатын-эргэтин хайдах билиэххэ сөбүн билэр дьон бааллара буолуо. Олор ити ытгар куруһуоктарыгар үчүгөйдик үөрэтэти этилэр. Оччоҕо баҕар ыарахан сыаналаах, албын табарга харчы кутуу, кэм, толкуйга түһэриэ этэ.

З.И. ЕГОРОВА

Чэпчэки сыанаҕа эргэни ылан баран, ыарахан сыанаҕа саҕа диэн атыылааннар харчы бөбөгүн киллэринэр буоллаһтара дии. Аныгы олохпут күлүк өттө ити буоллаҕа. Араас хаачыстыбата суох табаар бөбө дэлэй.

Ону боростуой норуот барахсан хайыыр да кыаҕа суох, инньэ диэн аһаабакка-таҥныбакка олоһуохпут дуо? Хаачыстыба өттүгэр үөһэни биир да тойон-хотун дьоммут наадыбаттар. Бүтүн норуоту албынна үктэтэ сырты-

Салгыы оскуола директора Е.П. Габышева улахан коллектив үбүлүйдээх сылы туох ситиһилээх көрсөн ээрин уонна былааннамыт үлэлэр тустарынан билиһиннэрдэ. Биир саамай улахан суолталаах үлэни, бу саас саҕаланахтаах эбии дьарыктар

гу үнкүүтүн»; Санкт-Петербург куоракка ытыллыбыт «Салют талантов» Бүтүн Россиятааҕы фестивалы 1-кы ист., «Зима начинается с Якутии» республикатааҕы фестивалы лауреаттарын, талааннаах Лия Гоголева слайар «Айар Куо» мода студия-

ДЬОЛУМ СУЛУҤА - ОСКУОЛАМ

таһымна буолан ааста.

Саалы толору араас сылларга үлэлээбит ветеран учууталлар, үөрэммит выпускниктар, төрөпүттэр, Нам селотун олохтоохторо кэрэни-сырдыгы кэрэхсии мустубуттар.

дьизэлэрин тутуутугар мустубут дьон болҕомтотун тарта.

Үөрүүлээх кэнсиэр оскуола үлэһиттэрин уонна үөрэнээччилэрин хорун толоруутугар өрөгөй ырыанан саҕаланна. Саха фольклорун сүмэтин ингэриммит, дөгиттэр талааннаах Елена Иванова салайааччылаах фольклор бөлөҕө «Добун түһүлгэ» композициятын; Вероника Старостина туруорбут «Көлүөнэ ситимэ» үнкүүтүн; 7 «в» кылаас үөрэнээччилэрин «Үөрэххэ дьулуһуу» сыанкаларыгар «Синья птица» республика оҕо театрдарын көрүү күрөбэр «Бастын оҕо оруола» номинация хаһаайына Михайлов Коля сүрүн оруолу толоруутун; 8 уонна 10 кылаас үнкүүтүн бөлөҕүн «Умнуллубат онус кылаас»; улуустааҕы үгүс ырыа куонкурустарын лауреттарын, оскуола учууталларын вокальнай ансаамбылын «Биллаа сүрэх тапталын» ырыатын; 4-с уонна 3-с кылаас кырачаан үнкүүһүттэрин бөлөҕүн «Хоту-

тын тарбахтарыгар талааннаах, мода театрын айар-тутар дьобурдаах кыргыттарын нүөмэрдэрин; улуустааҕы гитаранан ырыа күрөбүн 1-кы ист. лауреата Старонова Сандаара; 8»в» кыл. үнкүүтүн бөлөҕүн «Лоокуут уонна Ньургунун»; 4»б» кыл. үнкүүтүн бөлөҕүн «Кыталыктар үнкүүлэрин»; Наталья Спиридонова салайааччылаах 8 уонна 10 кыл. вокальнай ансаамбылларын «Табалар» ырыаларын; былыргыны улуустааҕы үөрэх тэрилтэлэрин профсоюзтарын икки ардыларынааҕы үнкүү фестивалын лауретатын «Грузинская үнкүүтүн»; оскуола директорын үөрэтэр үлэҕэ солбуйааччыта Т.П. Никонова уонна сизэ Дима Никонов «Дорообо, сарсыарда!» дуэттарын мустубут дьон хабыллар ытыс тыаһынан уруйдаатылар-айхаллаатылар. Улахан кэнсиэр «Нам сирэ» кэрэ ырыанан уонна үнкүүһүттэр тэтимнээх флеш-мобтарынан түмүктэннэ.

Анастасия КОРЯКИНА

Тэрээһин оскуола иитэр-үөрэтэр үлэтин сырдатар видеосюжеттан саҕаланна.

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биһиги аймах күөн туттар кинитэ, эрэллээх эркинэ, тумус туттар көмүскээччигэ, улахан дьыэ кэргэн аҕа баһылыга Румянцев Николай Семенович күөгэйэр күнүгэр сылдьан сидьинг дьоннор дьайыларыттан өр кэмгэ олох иһин охсуһа сатаан баран өрүттүбэтэ. Элбэх киэн аймагы аймаан баран, анараа дойдуга айаннабыта бу кулун тутар 19 күнүгэр 2017 с. 40 хонугун туолла.

Николай бам бийн 2 күнүгэр 1977 с. Галина Николаевна уонна Семен Петрович Румянцевтарга бастакы күүтүүлээх оҕонун күн сириин көрбүтэ. Дьоллоох оҕо сааһа 2 Хомуस्ताаҕар ааспыта. Мэниктээн, сүүрөн-көтөн «Үүнэр» дьин айылҕа анаан айбыт маанылаах сиригэр ааспыта. 1984 с. аан маҥнай оскуола боруогун атыллыыр алын кылаас-тарга үөрэнэр сылларыгар туйгун үөрэнээччинэн биллэр. Улаатан да баран, үөрээбэр үчүгэй этэ. Оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар биһиргэ үөрэнэр оҕолоругар лидер быһыытын биллэр этэ. Куруук элбэх доҕоттордоох этэ, тула өтө

сырдыгынан сыдһааһа сылдьара. Дьин оҕо сааһыгар доҕотторун мунһан араас элбэх очоттообу сыллар оонһууларын тэрийэн оонһууларга. Арыый улаатан баран, техниканы интэриэһиргээн алдыамыт велосипеды, мотоцикы танан оҕороллоро.

Коля аҕата Семен Петрович сылгыныт идэлээх буолан, уолун оҕо эрдэбиттэн бу уустук идэҕэ сыһыарбыта, ат баайарга уһуйбута. Биһиги уолбут очоттообу идэтин эрдэттэн талбыта. Сылгыны таһааран оностубута. Кини курдук сылгыга бэринилээх, оҕо эрдэбиттэн ис дууһатыттан таттаран идэ оностубут, сылгыга бэринилээх киһи аҕыйах буолуо. Ово сылдьан эбэлэрэ Акулина Ивановна тэлгэһэ оонһуу таһыстахтарына хас биһиргэлирин күрүөбө өртөөн кэбһэрэ, хас биһиргэ сиэни сиппэттибэт. Сорох сиэнэ мань сөбүлээбэккэ «һыары-һууру» бөҕө буоллабына, Коленьката «мин ат буоллум» дьин астынан мэччийэрэ дьин эбэлэрэ ахтар буолара. Улаатан баран, аҕатын үтүктэн үөрөнөр барбакка совхозугар сылгыһытынан кирибитэ. Убайынан Протопопов Анатолий Афанасьевичтин удыуор утумун салҕаан «Үүнэр» КП сылгыһытара буолбуттара. Эдэр дьон диэтэххэ, кыһыҥгы тостор тымныыга сайынҥы үөр бырдахха салгыбакка сылгыларын көрөн, сайынны биригээдэлэри салайан оттоон сарсыарда 5-6 чаастан киһэ им сүтүөр диэри үлэлииллэрэ.

Бу сылдьан 1995 с. Николай олоҕун аргыһын Евдокияны көрсөн, сүрэхтиринэн сөбүлэһөн кыл буолбуттара. Кинилэр 3 оҕону күн сиригэр көрдөрбүттэрэ. Улахан уол Сена улуустаагы гимназияны бүтэрэн, СФРУ технологическай институтун технология колледжыгар техник-строитель үөрэтин II курсун студена, кыыстары Сяна үөрөһүрү киһинигэр 10-с кылааска үөрэнэр. Стас улуустаагы гимназия 5 «б» кылааһын үөрэнээччигэ.

Николайдаах Анатолий 2001 сылтан ат сүүрүүтүнэн күстээхтик дьарыктанан киһирэн бараллар, элбэх сүүрүүлэргэ кыттаннар куруук бириистээх 1, 2 миэстэлэргэ, олох ардыгар 3-с миэстэҕэ тиксэр буолаллар. «Лучший наездник» бастыҥ жокей үрдүк ааттарын сүгэр. Сылтан сыл аайы ыһыахтарга, онтон да атын тэрээһиннэргэ ытыллар улууска эрэ буолбакка, республикага тийиэ үүнөн, аҕатын аатын ааттаталлар, тракторга, массына-наа, бриллианга тийиэ улахан бириистэри сүүйэн дьоннорун-сэргэлэрин үөрдэллэр. Атын кыра бириистэрин киһи ааҕан сиппэт. Итинник олоҕун күөгэйэр күнүгэр сылдьан, биһиги уолбут куһаҕан санаалаах итирик киһи инниттэн 2012 сылтан орон кинитэ буолан хаалар, эрэй бөҕөнү көрөр, кэргэнин, оҕолорун илииллэригэр кириэр.

Кийипипит Евдокия төһө да манньк таптыыр кинитэ дьылдаламмытын иһин санаатын түһэрбэккэ, күүстээх буолан элбэх күчүмүздэйдэри тэбис-тэҥнэ үллэстэн, хаһан да санааларын түһэрбэккэ, куруук инникигэ үчүгэйдик ыраланан олор-буттара...

Истин доҕоттор кыһалбаҕа биллэллэр дьин мээһэҕэ эппэтэр. Биһиги убайбыт дьиннээх табаарыстардаах да буолан, бүтэһик күнүгэр диэри эрэлин ыһыктыбатаҕар махтаһахпыт этэ.

Николай ыарахан кэмнэригэр кини тула куруук баар чугас доҕотторугар: Охлопков Семен Семеновичка, Соловьев Владислав Иннокентьевичка, Кузьмин Альберт Алексеевичка, Семенов Юрий Юрьевичка, үлээбэит «Үүнэр» КП директоругар Протопопов Григорий Афанасьевичка уонна бары аймахтарбытыгар, бар дьоммутугар, биһир дойдулаахтарбытыгар диригин махтаһытын, убаастабылытын тиэрдэбит. Дьоллоох-соргулаах, доруобай, уһун олохтоох буолун.

Ийэтэ, балта, быраата, кэргэни, оҕолоро, бары аймахтара

Бу дьыл кулун тутар 18 күнүгэр үлэ ветерана, СР культуратын туйгуна, Н.М. Рыкунов аатынан Намнааҕы киин библиотека правовой информации отделын библиографа Атласова Раиса Петровна ыарахан ыарыыттан биһиги кэккэбиттэн туораабыта 40 хонуга туолла.

Р.П. Атласова 1958 с. балаһан бийн 5 күнүгэр Намна төрөөбүтэ. 1975 с. Нам 2 №-дээх орто оскуолатын бүтэрэн баран, Намнааҕы почтамга почтальонунан, операторунан үлээбэитэ. 1979 с. Комсомольск-на-Амуре куоракка педагогическай институтка бэлэмнэни кууруугар үөрэнэ кирибитэ. 1980-1984 сс. институт филологическай факультетыгар ситиһилээхтик үөрэммитэ. Үөрэтин бүтэрэн, дойдутугар кэлэн Көбөкөн, Затон оскуолаларыгар нуучча тылын, литературатын учууталынан үлээбэитэ. 1990 сыл балаһан ыһыттан Намнааҕы оҕо библиотекатыгар үлэҕэ кирибитэ. Раиса Петровна кыһамнылаах, бачымынаах специалист быһыытынан олус таһаарылаахтык үлээбэитэ. Оҕолорго аналлаах үгүс интэриэһинэй тэрээһиннэри тэрийэн ыһар этэ. Ол курдук, литературнай биһиргэ-дэр, ааҕааччылар конференциялара, суруйааччы күнэ, куонкурстар, литературнай оонһуулар оҕо болҕомотун тардар сыаллаах ымпыгар-чымпыгар диэри толкуйданан, тэрээһиннээхтик ытыл-лаллара. Кыра кылаас оҕолоругар «Театр+книга» бырайыагынан Раиса Петровна театраллизованнай постановкалары, инсценировкалары орус сөбүлээн туруорар этэ. Бэйэтэ учуутал идэлээх буолан, кыраакый ааҕааччылары кытта түргэнник уопсай тыл буолара, оҕо ааҕытыгар улахан болҕомотун уураара. «Детская библиотека-центр формирования правового и патриотического сознания» дьин бырайыак суруйан СР культура министрствотун граны ылары ситиспитэ.

Профессиональной таһымын үрдэтигэ үлээһэрэ, куурустарга, семинардарга сылдьара, дакылааттарынан кыттар. Р.П. Атласова Намнааҕы оҕо библиотекатыгар уопсайа 20-чэ сыл үлээбэитэ уонна кэнчээри ыччаты ааҕыга уһуйууга, оҕо интеллектуальной, духуобунай өтгүнэн сайдыылаах буоларын туһугар бэйэтин дьонун үтүө кылаатын киллэрбитэ. Үгүс сыллаах үтүө түмүктээх, ситиһилээх үлэтин иһин 2009 с. «СР культуратын туйгуна» үрдүк аат ингериллибитэ.

2009 с. Р.П. Атласова Нам киин библиотекатыгар ааҕааччыны кытта үлэлиир отделе сүрүннүүр библиотекарынан аналмыта. Бу отделе кини периодическай бэчээт ааҕар саалатын үлэтин сүрүннээт салайбыта. Саҥа дуоһунаска эмиэ эппиэтинэстээхтик, айымнылаахтык ылсан үлээбэитэ. Ааҕааччылар наадыйар халыахтарын, сурунаал-

ларын суруттаран, хас биһиргэ ааҕааччы ыһытыгар сөптөөх литератураны булан, библиотекаҕа кэлбит киһини кытта эйбэстик, болҕомтолоохтук кэпсэтэн дьон-сэргэ махтаһын ылаара.

Отдел ыһтар бары тэрээһиннэригэр көхтөөхтүк кыттар, «Логос» интеллектуальной кулуубу, оҕуруотчуттар түмсүүлэрин салайан үлэлөспүтэ.

2012 с. «Обеспечение сохранности библиотечного фонда в условиях районной библиотеки» дьин СР культура министрствотун гранынан ылан библиотека саҥа миэбэллэнэн, компьютернай техниканын хааччылларын ситиспитэ.

Баай уопуттаах, диригин билилээх, дьону-сэргэни кытта түргэнник уопсай тылы буларга саамай сөптөөх специалист быһыытынан сыаналаан, Раиса Петровна библиотека администрацията правовой информации отделын библиограбынан 2014 с. аныыр. Нэһилиэннэҕэ быраап эйгэтигэр сырдатыы үлэни ыһыты, юридическай, социальная көмөнү оҕорууга тустаах специалисттары кытта биһиргэ үлээһини, пенсионердарга, инбэлииттэргэ анал программа оҕорон компьютернай үөрэхтээһини утумнаахтык олоххо киллэриин, оскуола оҕолоругар патриотическай, гражданскай сыаллаах тэрээһиннэри ыһыты уода үгүс өрүттээх үлэни Раиса Петровна үрдүк таһымна ыһар кэлбитэ. Биһиги коллегабыт олоххо актыбынай позициялаах, общественной үлэттэн хаһан да туора турбат олус көхтөөх, бачымынаах этэ. 10 сыл устата улуус библиотекардарын профсоюзной комитетин председателинэн, Нам улуунун культура үлэһиттерин профкомун ревизионнай хамыһыһытын салайааччытынан, быһбар хамыһыһытын секретарынан, председателинэн өр сылларга үлээбэитэ. 2014 с. Намна буолбут 6-с тыа сириин оонһууларын спартакиадаҕар бэлэмнэни үлэҕэ олус көхтөөхтүк кытыбыта. «Спортивная слава долины Энгсиэли» киһигэ тахсытыгар үлэспүтэ, театраллизованнай туруорууга кытыбыта. Нам сэлэһиннэтин дьаһалтата тэрийэн ыһтар тэрээһиннэригэр түөлбө салайааччытын быһыытынан дьону көүлүлээн инники күөһүгэ сылдьара. Үрдүк культуралаах, элбэҕи аахпыт киһи кругорудуулаах, холобуру буолар профессионал библиотекар Р.П. Атласова үгүс өрүттээх ситиһилээх профессиональная, общественной үлэтин элбэх бочуотунай грамоталар, махтал суруктар, РФ культуратын үлэһиттерин профсоюзун «За активную работу в профсоюзе» бэлиэ туһулууллар.

Биһиги Петровнабыт киһи быһыытынан олус сымнаҕас, элэккэй майгылаах, куруутун үөрнө-көтө сылдьар этэ. Коллектив сэрэнэлэрин тэрийиитэ көхтөөхтүк кыттар. Кини айыллаттан бэриллэбит артыыс, режиссер талааннаах этэ. Бэйэтэ капустниктар, инсценировкалар, литературнай дьүһүйүүлөр сценарийдарын суруйан, режиссердаан туруоран коллегаларын сөхтөрөр этэ.

Раиса Петровна тапталаах ийэ, эйбэс эбэ дэтэр олох дьолун билэн барда. Миннигэс астаах хаһаайка, дьобурдаах оҕуруотчут этэ. Биһиргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар куруутун сүбэ-ама биэрэр, көмө буолар үтүө санаалаах этэ. Биһир үтүө хаачыстыбатынан ылымныт санаатын тийбээр тиэрдэр дьүлүүрдээх, кытаанах санаалаах, толкуйдаабытын олоххо киллэрэр киһинэн билэр этибит.

Истинник саныыр-ахтар дьүүбэтин, убаастыыр коллегабытын Атласова Раиса Петровна Дьылда хаан тыйыс ыһааҕа биһиги кэккэбиттэн кэм кэрдис иннинэ ылан барбыта олус хомолтолоох. Бу ыарахан сүтүгү кытта киһи эйэлэһин баҕарбат...

Раиса Петровнабыт сырдьык мөссүөнэ биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар, сүрэхпитигэр өрүү тыһыннаах буолуоҕа.

Намнааҕы киһинэммит библиотечнай ситим коллектива

УҺУРЭХ ТЫТТАР

Биһиргэ төрөөбүт убаастыыр убайбытын, элбэх хаан аймах ыччаттарбыт таайдарын, «Сэрии сылын оҕото» бэлиэ хаһаайынын, Бөтүгү нэһилиэтин олохтообун **ТИМОФЕЙ ИВАНОВИЧ КОЛЕСОВЫ** бу сандал сааһы кытта аргыстаһа сылдьар төрөөбүт күннүнэн — 80 сааскын туолбут ытык күннүнэн — истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт, Эйиэхэ, чиргэл титтиги чэгиэн туругу, уһун нус-хас олову, оҕолорун, сиэннэрин этэҥнэ сылдьаннар үөрүүгүн үксэтэн үйбүгүн уһахтаһынар!

Эвэрдэни кытта балтын З.И. Егорова, быраатын И.И. Колесов уонна чугас хаан аймах дьонун дьыэ кэргэттэрэ

КДН мунһабыттан

КӨРҮҮТЭ СУОХ ХААЛАРЫЫ ЭЛБИР

Олунньуга 49 матырыйаал көрүлүннэ, онтон 22 гражданд административнай миэрэҕэ тардылларыгар уураах таҕыста.

Ол курдук, РФ КоАП 6.10 ыст. (сааһын ситэ илик оҕону арыгылатыы) — 1 киһи, 5.35 ыст. (төрөппүт эбээһинэтин толорбот буолуу) — 21 киһи. Олортон 8 төрөппүт оҕолорун түүһүнү бириэмэҕэ общественной миэстэҕэ улахан киһи көрүүтэ-истигитэ суох сырытаннарбыт. Биһир төрөппүт сааһын ситэ илик оҕотун эчэппит, 7 төрөппүт арыгылаабыт, 5 төрөппүт оҕолорун көрүүтэ суох хаалларыт.

Ону таһынан, кутталлаах балаһыанньалаах 7 дьыэ кэргэн учуоттан уһулдуна. Ол курдук: 4 дьыэ кэргэн олохторо тупсан; 1 оҕо сокуоннай сааһын ситэн, 1 көһөн барыыттан, 1 төрөппүт бырааба быһыллыбытыттан.

Биһир дьыэ кэргэн аһары арыгылаан учуокка турда. Биһир оҕо саастылааһын эчэтэн, сокуоннай сааһын ситэ иликтэр учуоттарыгар турда.

А.П. КУТУКОВА

БИЛЛЭРИИЛЭР

Уважаемые жители Намского улуса!

Намская ЦРБ информирует об изменениях платных услуг при проведении медицинского освидетельствования на наличие медицинского противопоказания к владению оружием.

Согласно приказа Министерства здравоохранения РФ от 30.06.2016 года №441н «О порядке проведения медицинского освидетельствования на наличие медицинских противопоказаний к владению оружием и химико-токсикологических исследований на наличие наркотических средств, психотропных веществ и их метаболитов», с 2017 года к медицинскому заключению об отсутствии медицинских противопоказаний к владению оружием и химико-токсикологических исследований на наличие наркотических средств, психотропных веществ и их метаболитов», с 2017 года к медицинскому заключению об отсутствии медицинских противопоказаний (форма № 002 о/у) проводится обязательное химико-токсикологическое исследование иммунохимическими методами до 20 видов наркотических, психотропных веществ с применением анализатора (форма 003 о/у).

В связи с этим, информируем, что стоимость медицинского заключения (форма 002 о/у) (врач-

психиатр, врач психиатр-нарколог, врач-офтальмолог, врач-терапевт) составляет 953 руб.

Стоимость медицинского заключения об отсутствии в организме человека наркотических веществ и метаболитов» (форма 003 о/у) составляет 1084,00 рублей с учетом стоимости тестовых полосок на химико-токсикологическое исследование.

Общая стоимость медицинского освидетельствования на наличие противопоказаний к владению оружием составляет 2037,00 рублей.

Администрация ГБУ РС(Я) «Намская ЦРБ»

® **Продается земельный участок в с. Намцы (15 сот.)** по ул. Жиркова, 17 (свет, газ рядом). Участок ровный, сухой. Цена — 400 т.р.

Тел. 89644239716

® **Продаю частный дом в с. Модутцы 97м2** с надворными постройками: баня, гараж 6х7, хотон, огород.

Тел. 89243660681, 89241649096

® **Теплицы под поликарбонат**, цена за комплект — 15500 руб.

Тел. 89243670207

МАХТАЛ

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ» дьин саха киһитин биһир сомоҕо санаатынан салайтаран, биһиги дьыэ кэргэнгэ идэ-эн буолбутугар, чугас дьоммутугар, аймахтарбытыгар, чугас ыалларбытыгар, доҕотторбутугар, биһиргэ үлэлиир АО «Намкоммунтеплоэнерго», ИП Николаев М.В. «Стройинверсал» коллективыгар, профкомугар, олохтоох улуус дьаһалтатыгар күүс-көмө буолбут, үбүнэн уонна санаа күүһүгэр күүс эппит үтүө санаалаах бар дьоммутугар махтал бастыгын тиэрдэбит. Үлэҕэ-үөрэххэ улахан ситиһиллэри, дьыэ кэргэттэригэр иллээх олову, хаһан да ыарыы ыалласпатын, доруобай дьоллоох-соргулаах буолун, үөрүү эрэ аргыстастын, хомолто дьини биллэрэн. Хаһан да сахалыы сайаҕас, аһыныгас санаабыт сэмньүбүтү дьин аҕаахтаһыт буоллун...

Махталы кытта Нам нэһилиэтин олохтоохторо Надежда, Александр Ядрихинскайдар.

<p>Биһиргэ үөрэммит доҕорубут, тыа хаһаайыстыбатын, үөрэҕири ветерана, СССР сааһа РФ народнай депутата</p> <p>ГУЛЯЕВА</p> <p>Екатерина Петровна</p> <p>уһун, ыарахан ыарыыттан орто дойдуну олохтотан туораабытынан уолугар Афанасийга, кыһыгар Маргаритага, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар диригин кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Университетка 1961-66 сс. биһиргэ үөрэммиттэрэ Татьяна Березкина, Ариадна Свинобова, Наталия Петухова, Спиридон Илларионов, Егор Леонтьев, Григорий Сафонов</p> <p>Убаастыыр чугас доҕорубутугар Лукинова Любовь Ивановна, оҕолоругар, сиэннэригэр кэргэн, аҕалара, эһэлэрэ</p> <p>ЛУКИНОВ</p> <p>Алексей Ефремович</p> <p>соһуччу ылдан олохтон туораабытыгар диригин кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Хамааттан Москвитиннар</p>	<p>«Хатыҥ Арыы нэһилиэһэ»-МТ дьаһалтата, нэһилиэк сэбиэтэ, нэһилиэк ветеранарын сэбиэтэ, общественно-Аппааны сэлэһиннэтин олохтообо, тыл уонна үлэ ветерана, Карл Маркс аатынан колхозка, кэлин «Хатыҥ Арыы» совхозка өр сылларга машинно-тракторнай мастарыскайга механизаторунан үрдүк таһаарылаахтык үлээбэит ытыктыыр ветераммит, амарах аҕа, эһээ</p> <p>КОЛПАШНИКОВ</p> <p>Семен Гаврильевич</p> <p>уһун, ыарахан ыарыыттан ылдан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, бары аймахтарыгар, билэр дьонугар диригин кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>«Хатыҥ Арыы нэһилиэһэ»-МТ дьаһалтата, нэһилиэк сэбиэтэ, нэһилиэк ветеранарын сэбиэтэ, общественно-Аппааны сэлэһиннэтин олохтоохторугар, үлэ ветеранарыгар Ивановна Иванна Павлова уонна кирири аҕатыгар Макаров Руслан Павлович таптыыр уоллара</p> <p>БАРАБАНОВ</p> <p>Вячеслав Николаевич</p> <p>уһун, ыарахан ыарыыттан ылдан күн сириттэн барбытынан дьыэ кэргэннигэр, сиэннэригэр уонна биһиргэ төрөөбүттэригэр, бары аймахтарыгар, билэр дьонугар диригин кутурбаммытын тиэрдэбит.</p>
--	---

Кылаабынай редактор э.т. Л.А. НОГОВИЦЫНА

ОТДЕЛЛАР: редакторы солбууааччы — 41332, хаһыаты тангыы — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энгсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ — **ПИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьыэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа кирибит суруктар төһөрүллүбөттөр. **Автор этэрэ хаһыат санаатын мэлдьи биһир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.

Редакция, издатель аадырыһа: 678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Ст. Платонова уул, 1, 2 корп. Типография аадырыһа: 678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Заложная уул, 4. E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энгсиэли» хаһыат РИС таһылына, таһылына уонна бэчээттир сыаҕар бэчээттэннэ.

Аадырыһа: Нам сэл. Ст. Платонова уул., 1, 2 корп. Формата А3. Кээмэйэ 1 бэчээт. лис

Көһүл сыананын атыгылаар Индекс — Р0005. Тираһа — 1418

Бэчээкэ илии баттанытын графика — 12:00 ч. 20.03.2017 с.

Бэчээкэ илии баттанын — 11:20 ч. 20.03.2017 с.